

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem, a w szczególności zachowania nieдозwolone wobec małoletnich

Do ośrodka uczęszczają dzieci z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną, które werbalnie nie mogą zakomunikować o swoich potrzebach, oczekiwaniach, sytuacjach dla nich trudnych i niepożądanych. Pracownicy muszą posiadać wiedzę i kompetencje niezbędne do pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami, być uważnymi na zachowania dzieci i ich reakcje oraz posiadać poczucie odpowiedzialności za zachowania swoje oraz innych pracowników.

I. Relacje personelu z dziećmi:

1. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników i współpracowników.
2. Pracownicy obowiązani są do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe.
3. Pracownicy, podczas pobytu dzieci w ośrodku, mają obowiązek sprawowania ciągłego nadzoru i opieki nad nimi oraz dbałości o ich bezpieczeństwo.
4. Pracownicy obowiązani są do pracy z dzieckiem w oparciu o metody i techniki stosowane w terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ustalony Indywidualny Program Terapeutyczny i zaakceptowany przez rodzica.
5. W działaniach wobec dzieci uwzględnia się ich możliwości i ograniczenia wynikające z niepełnosprawności.
6. Pracownicy muszą działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji własnego zachowania.

II. Komunikacja z dziećmi:

1. W komunikacji z dziećmi należy zachować cierpliwość i szacunek.
2. Sposób komunikacji dostosować do możliwości i ograniczeń dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.
3. W komunikacji z dziećmi z niepełnosprawnościami mającymi trudności w werbalnym porozumiewaniu się należy wykorzystywać komunikację wspomagającą i alternatywną. AAC wspiera budowanie tożsamości osoby niemówiącej, pozwala jej stać się autonomiczną jednostką, a tym samym daje poczucie sprawczości i poczucie wpływu na swoje życie. Nauka porozumiewania się jest najistotniejszym ze wszystkich oddziaływań terapeutycznych podejmowanych wobec osób niemówiących.
4. Niedopuszczalne są wszelkie formy komunikacji z dziećmi i dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie, oparte na wykorzystaniu przewagi:
  - 1) fizycznej - agresja, stosowanie kar fizycznych, prace fizyczne nieadekwatne do możliwości, dopuszczanie się zachowań o charakterze seksualnym;
  - 2) psychicznej - dominacja poprzez krzyk, groźby, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych m.in. bezpieczeństwa, przynależności, wzbudzanie strachu i obawy.
5. Nie wolno zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka.
6. Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
7. Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej oraz każdej innej naruszającej jego prywatność.
8. Nie wolno zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej.

9. Kontakty on-line z dzieckiem poza ośrodkiem nie są utrzymywane. W sprawach dzieci kontakt utrzymywany jest z rodzicem/opiekunem prawnym i powinien być ściśle powiązany z wykonywaniem obowiązków służbowych.

III. Działania z dziećmi:

1. Należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich sprawność psychomotoryczną, płeć, orientację seksualną, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd. Równe traktowanie nie wyklucza indywidualizacji oddziaływania rewalidacyjno-opiekuńczego.
2. We wszystkich pomieszczeniach, w których przebywają dzieci należy stworzyć bezpieczne warunki, zarówno pod względem fizycznym jak i psychicznym.
3. W szczególności należy zadbać o przyjazne środowisko, w którym przebywają dzieci z zaburzeniami sensorycznymi.
4. Dzieci zawsze muszą przebywać pod opieką personelu, nigdy nie mogą pozostawać same.
5. Podczas spacerów i wycieczek pracownik nie może dopuszczać do kontaktu dziecka z osobami obcymi.
6. Nie należy faworyzować dzieci.
7. Nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
8. Obowiązuje zakaz utrwalania wizerunku dziecka dla celów prywatnych poprzez filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie. Zakaz ten obejmuje także umożliwienia utrwalania wizerunków dzieci osobom trzecim.
9. Wyjątkiem jest utrwalanie wizerunku na potrzeby ośrodka, na podstawie zgody udzielonej przez rodziców/opiekunów prawnych.
10. Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Zakaz ten dotyczy wizerunku małoletniego, informacji o jego sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, ekonomicznej, opiekuńczej, prawnej ani żadnej innej, która

narusza jego prywatność.

11. Nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.
12. Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka, ani rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
13. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane dyrektorowi. Pracownik będący świadkiem musi reagować stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.
14. Podczas przebywania z dzieckiem w pomieszczeniu „sam na sam”, nie wolno zamykać drzwi na klucz.

IV. Kontakt fizyczny z dziećmi

Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu praw dziecka i jego godności. W stosunku do dzieci uczęszczających do ośrodka odgrywa on istotną rolę terapeutyczną i jest nieunikniony podczas opieki oraz wykonywania czynności higieniczno-pielęgnacyjnych. Podczas stosowania kontaktu fizycznego należy obserwować reakcje dziecka.

1. Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, jego poziom funkcjonowania psychofizycznego, kontekst sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, a także zachowując

świadomość, że nawet przy dobrych intencjach pracownika taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

2. Jeżeli zachowanie dziecka nosi znamiona wybuchu agresji lub autoagresji, podczas której zagraża zdrowiu lub życiu własnemu, innych lub podejmuje próby dewastacji, niszczenia mienia, a przy tym nie reaguje na polecenia werbalne pracownika, wówczas pracownik, pod którego opieką jest dziecko, może przytrzymać dziecko w bezpieczny sposób.
3. Również w innych uzasadnionych przypadkach, tj: gdy dziecko wymaga podjęcia działań z zakresu pomocy przedmedycznej lub występują u dziecka objawy paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (np. pożar, niebezpieczne zachowania osób trzecich, intensywne zjawiska atmosferyczne), dopuszcza się zastosowanie stanowczej interwencji wychowawczej prowadzonej w bezpośrednim kontakcie fizycznym z dzieckiem. W razie możliwości pracownik wzywa do pomocy innego pracownika.
4. Niedopuszczalne jest bicie, szturchanie, popychanie ani w jakikolwiek sposób naruszanie integralności fizycznej dziecka.
5. Nigdy nie należy dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
6. Zawsze należy być przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań.
7. Nie należy się angażować w takie aktywności, które u danego dziecka mogą wywoływać niepożądane reakcje.
8. Obowiązuje zakaz brutalnych zabaw fizycznych, udawanych walk z dziećmi oraz wszelkich zabaw, które mogą powodować niepokój dziecka.
9. Szczególnej rozwagi i wnikliwości wymaga stosowanie kontaktu fizycznego wobec dzieci z autyzmem oraz przejawiających zaburzenia integracji sensorycznej.
10. Należy zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

11. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka należy unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety. Zasada ta obowiązuje również podczas wykonywania zabiegów rehabilitacyjnych.
12. Wszystkie czynności higieniczno-pielęgnacyjne należy wykonywać w warunkach zapewniających intymność.
13. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli pracownik lub współpracownik jest świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze należy poinformować o tym kierownika i/lub postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

Dyrektor

Anna Walczak